

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

מפת חשיבה לפיתוח תהליכי למידת מבוגרים

על המפה

המפה נועדה ללוות פיתוח של תהליכי למידה.
היא בנויה כסדרת שאלות אשר כדאי לקחת בחשבון
בתהליך התכנון והבנייה של תהליכים אלו.

השאלות נועדו לעורר חשיבה ולעודד בחירה מושכלת
- כמובן שאין הכרח לכלול את כל האלמנטים והשיטות,
בכל תהליך שמפתחים.

חלק מהשאלות שאובות מתוך ההיגיון שבתיאוריות
למידת מבוגרים, ובכך מציעות אפשרות של קריאת
המשך לשם העמקה בתוך התיאוריה.

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

תוכן

1 | סקירת תאורטית שימושית בתמצית

הכוללת הפנייה לקריאת המשך במסמך תקצירים

2 | שלבי ההתבוננות

שלב 1 ← שאלות מקדימות לפיתוח

שלב 2 ← מהו היעד העיקרי של תהליך הלמידה?

ידע / מיומנויות / ערכים ותפיסות

שלב 3 ← שאלות ספציפיות ליעד

תיאוריות מרכזיות המופיעות במפת החשיבה

למידה טרנספורמטיבית

תהליך של ערעור והטלת ספק, שבכוחו לשנות את האופן בו יחידים חושבים על עצמם ועל העולם

למידה בהכוונה עצמית

תהליך בו יחידים נוקטים ביוזמה, מובילים תכנון, ביצוע והערכה של חוויות הלמידה

אנדרגוגיה

מבוגרים מגיעים עם ניסיון חיים, מונעים ממוטיבציה פנימית וזקוקים ללמידה רלוונטית ופרקטית

הוראה לשם הבנה

מטרת ההוראה היא טיפוח הבנה ולא זיכרון פרטי ידע. הבנה נבנית על ידי מהלכי חשיבה מוגדרים

תיאוריות ביקורתיות

כיצד יחסי כוח משפיעים על הלמידה, ותורמים לשעתוק כוחם של בעלי הכוח בחברה

קונסטרוקטיביזם

ידע הוא תוצר של הבנייה, המסתמכת על ידע מוקדם של הלומד, ונוצרת באינטראקציה חברתית

למידה התנסותית

התנסות מעשית, רפלקציה, המשגה על בסיס ההתנסות, יישום

תיאוריות קוגניטיביות

מיקוד בלמידה כפי שמתרחשת בתהליכי חשיבה מנטליים - עיבוד מידע, הבניית ידע

תיאוריית המוטיבציות

מוטיבציה אינה תופעה אחידה: יש הבדלים ברמות וגם סוגים שונים של מוטיבציה ללמידה

שלב 2 • מהו היעד העיקרי של הלמידה?

ערכים / תפיסות

מיומנויות

ידע

3

האם אנו מעניקים ללומדים
"פיגומים" להבנות על גביהם
את הידע החדש?

2

כיצד הפיתוח מזמן הבנייה
של ידע?

1

מהו הידע הקודם איתו
מגיעים הלומדים?

6

אילו הזדמנויות יש
ללומדים לביצועי הבנה?

5

האם המהלך כולל היבט
של למידה עצמית?

4

האם אנו מזמנים גילוי ידע
דרך התנסות?

2

הקנייה • האם יש חלק של הוראה בהירה של המיומנות, כולל שיום והדגמה?

1

מהן המיומנויות הרלוונטיות?

4

הערכה ורפלקציה • האם יש התבוננות בביצוע, הערכה עצמית ומישוב?

3

תרגול • האם יש חלק שמאפשר התנסות עצמאית וחוזרת?

3

האם הלמידה כוללת מהלך
של רפלקציה מעמיקה על
התהליך?

2

האם הלמידה מזמנת
בחינה ביקורתית של
הנחות אישיות?

1

האם הלמידה כוללת
מפגש עם דילמה
מערערת?

6

אילו היבטים של יחסי כוח
צפויים להשפיע על תהליך
הלמידה?

5

האם ניתנה הדעת על
הפן הרגשי הכרוך באימוץ
תפיסות חדשות?

4

האם קיים היבט קבוצתי
שמאפשר מפגש עם
תפיסות שונות?